

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

(Referanse må oppgis)
Vår referanse: 2003/01029-2
Arkivkode: 200
Saksbehandler: Bjørn Gudbjørgrud
Deres referanse: 03/1391-Ø AF
Dato: **FINANSDEPARTEMENTET**

10. JUL. 2003
03/1391-19
Arkiv

HØRING : Innstilling fra ekspertutvalg - Konkurranssevne, lønnsdannelse og kronekurs

Sentralstyret i Kommunenes Sentralforbund har behandlet NOU 2003: "Konkurranssevne, lønnsdannelse og kronekurs. Utredning fra utvalg oppnevnt ved Kgl. res. 15.11.2002", og avgir følgende høringsuttalelse:

KS vil understreke betydningen av et sterkt inntektspolitisk samarbeid samtidig som det enkelte tariffområder har den nødvendige fleksibilitet i forhold til egne behov, og setter dette som en forutsetning for KS sin tilslutning til hovedpunktene i utvalgets innstilling. KS vil fremheve følgende hovedpunkter:

- Den økonomiske utviklingen i Norge er tjent med at lønnsveksten kommer mer på linje med utviklingen hos handelspartnerne. Ikke minst gjelder dette i forhold til sysselsettingssituasjonen. Arbeid til alle må være en grunnleggende målsetting både i den økonomiske politikken og i inntektspolitikken. Over tid kan lønns- og prisutviklingen i en åpen økonomi som den norske vanskelig ligge vesentlig over handelspartnernes.

Alle parter i arbeidslivet har et ansvar for å sikre at det konkurranseutsatte næringslivet er normgivende for lønnsveksten i andre deler av økonomien. Dette betyr at frontfagsmodellen må opprettholdes som bærebjelke i lønnsdannelsen. Forutsetningen for at dette skal skje er at frontfagets legitimitet må gjenopprettes.

Skal modellen fungere må den ha tilslutning fra alle de sentrale parter i arbeidslivet, og KS' videre støtte har som forutsetning at partene gir sin tilslutning til denne modellen for lønnsdannelse gjennom det inntektspolitiske samarbeidet.

- For å øke frontfagets legitimitet er det nødvendig, slik utvalget foreslår, at funksjonærlønnsveksten er kjent på et tidligere tidspunkt. KS mener imidlertid at det er viktig å samle forhandlingene mest mulig i tid.

BREV ADRESSERES TIL FORBUNDET

KONTORADRESSE
Haakon VII gt. 9
0161 OSLO

POSTADRESSE
Postboks 1378 Vika
0114 OSLO

TELEFON
24 13 26 00

TELEFAKS
22 83 22 22
22 83 17 86
22 83 62 92
- KS Arbeidsgiver

E-POST/INTERNETT
ks@ks.no
www.ks.no

BANKGIRO
8200.01.65189

- Legitimiteten vil også være avhengig av at det er enighet om rammene for frontfaget. Partene i frontfaget bør derfor offentliggjøre rammen for oppgjøret i fellesskap.
- Frontfagets normgivning må bare gjelde rammer og ikke profil. KS slutter seg til utvalgets vurdering av at det er nødvendig å styrke fleksibiliteten i lønnsdannelsen – særlig innen offentlig sektor. I KS-området betyr dette en videreutvikling av den tariffavtalen som ble fremforhandlet i 2002.
- Kommunal tjenesteyting er en sektor som er lite egnet som instrument for konjunkturregulering. Befolkningens etterspørsel etter, og behov for, velferdsgoder i denne sektoren er uavhengig av konjunktorene i den norske økonomien. Den demografiske utviklingen med flere eldre gir i tillegg økte behov for kommunal tjenesteyting.

Dersom noe av denne økningen skal komme i form av økt produktivitet, er det helt avgjørende at rammebetingelsene for dette er til stede i kommunesektoren. Det må bety flere frihetsgrader i form av økt økonomisk selvstyre der bl. a. de ubundne midlene øker på bekostning av øremerkede midler, samt at regelverket forenkles.

LØNSDANNELSE OG INNTEKTSPOLITISK SAMARBEID

KS viser til at flere offentlige utvalg de senere årene har behandlet problemstillinger omkring konkurransevne og lønnsdanning. Dette gjelder blant annet NOU 2000:21 (Holden I) og NOU 2001:14 (Stabelutvalget). Begge disse utvalgene hadde forslag som tok sikte på å bedre funksjonaliteten i det inntektspolitiske samarbeidet, uten at disse i særlig grad er fulgt opp verken av lovgiver eller av partene i arbeidslivet.

En hovedutfordring i lønnsdannelsen er, slik utvalget er inne på, at frontfagsmodellen som bærebjelke i det norske systemet for lønnsdanning de senere årene har kommet under betydelig press. Dette presset ble ikke minst synliggjort i lønnsoppgjøret 2002 som representerte et klart brudd med modellen.

En viktig årsak til at dette presset har oppstått, er at funksjonærene i privat sektor over tid har hatt en lønnsvekst som til dels har ligget betydelig over lønnsveksten for sammenliknbare grupper innenfor offentlig sektor.

For å få lønnsdannelsen inn i et mer konstruktivt spor, er det viktig at partene i offentlig og privat sektor tar et felles ansvar for å finne fram til virkemidler som igjen øker frontfagets troverdighet som normgiver for lønnsdannelsen. KS mener det i hovedsak er to tiltak som må til:

- Funksjonærlønnsveksten må inkluderes i frontfagets rammer, og frontfagets sammensetning må være tilpasset den økonomiske og næringsmessige utviklingen. Det siste betyr at frontfaget ikke lenger bare bør representeres ved den tradisjonelle industrien.

- Lønnsvekstrammen for frontfaget må være troverdig. Derfor må partene i frontfaget være enige om den, og den må kommuniseres ut offentlig slik at den faktisk kan være normgivende for andre tariffområder. Vi har sett tendenser til at det er reist betydelig tvil omkring disse rammene. Det er ingen parter tjent med.

Mellomoppgjøret 2003

Det inntektspolitiske samarbeidet som lå til grunn for mellomoppgjøret i 2003 må, i hvert fall delvis, sies å ha vært vellykket. Dette grunnlaget bør etter KS' vurdering partene i arbeidslivet og Regjeringen forsøke å bygge videre på i forbindelse med Hovedoppgjøret i 2004.

Samtidig kan det ikke underslås at også dette samarbeidet hadde betydelige svakheter. Dette gjaldt bl.a. i forhold til:

- Det var betydelig usikkerhet knyttet til hvilken måte partene skulle ta hensyn til funksjonærlønnsveksten i privat sektor.
- De ulike tariffområdenes måter å beregne økonomiske rammer for eget tariffområde, skapte til dels betydelig usikkerhet. Det var med andre ord usikkerhet knyttet til lønnsvekstrammen for frontfaget, eller for konkurranseutsatt næringsliv. En slik usikkerhet kan bidra til å undergrave den normgivende effekten.

Tiltak fremover

KS slutter seg i hovedsak til utvalgets vurderinger når det gjelder utfordringer for lønnsdannelsen, og vil peke på følgende:

- Lønnsveksten i Norge må bringes mer på linje med lønnsveksten hos handelspartnerne. Dette er avgjørende for alle sektorer i arbeidslivet.
- Lønnsfastsettelsen må basere seg på nødvendig koordinering mellom de ulike partene, samtidig som det åpnes for større geografisk fleksibilitet i offentlig sektor. Det vises til Stabelutvalgets forslag (NOU 2001:14) vedr videreføringen av det inntektspolitiske samarbeidet på side 17 og 18 i utvalgets innstilling.
- Frontfaget må ha en hensiktsmessig sammensetning som gjenspeiler at begrepet konkurranseutsatt innebærer noe mer enn bare den tradisjonelle industrien.
- Funksjonærlønnsveksten må integreres i frontfagsrammen – gjennom en fremskynding av de lokale forhandlingene for funksjonærene, og eventuelt en utsettelse av forhandlingene for andre tariffområder som offentlig sektor.
- Det må være åpenhet og troverdighet om lønnsvekstrammen i frontfaget. Bare på denne måten vil den kunne fungere som normgivende.
- Tariffavtaleperiodene bør forlenges for bl. a. å sikre økt stabilitet i forhold til rente og valutakursutvikling.

- Det er viktig at lov- og regelverk, samt forhandlingsordninger er utformet på en slik måte at profesjonsinteressene lar seg ivareta uten for stor oppsplitting og fragmentering av lønnsdannelsen. Kommunal sektor har på grunn av forhandlingsordningen der alle enkeltorganisasjoner er selvstendig part i tariffavtalen en spesiell utfordring på dette området. Dette er blitt forsøkt løst gjennom hovedavtaleforhandlinger i KS-området, bl. a. på bakgrunn av anbefalinger fra Stabelutvalget. Resultatet ble bare mindre justeringer, og fortsatt er KS' holdning at forhandlingssammenslutningene burde være overordnet part i tariffavtalen.

Etterreguleringsordning i offentlig sektor?

Utvalget beskriver en etterreguleringsordning i offentlig sektor som et alternativ til fremskutte lokale funksjonærforhandlinger og eventuelt utsatte forhandlinger innen f. eks. offentlig sektor. KS slutter seg til utvalgets beskrivelser når det gjelder fordeler og ulemper med en slik modell.

I Danmark er de ansatte i offentlig sektor garantert 80 prosent av en eventuell "mindrelønnsutvikling" i forhold til privat sektor. Statistikk grunnlaget for reguleringsordningen er lønnsutviklingen "pr. prestert time" i alt, inkludert pensjon og uregelmessige tillegg, for privat sektor fra 3. kvartal to år før til 3. kvartal året før. Og tilsvarende tall i offentlig sektor. Ordningen virker begge veier, slik at en eventuell "merlønnsutvikling" i offentlig sektor kommer til fradrag i neste runde.

Den danske reguleringsordningen kan spores helt tilbake til begynnelsen av 1950-årene. Historisk har reguleringsordningen stått for en stor andel av den samlede lønnsutviklingen i kommunal sektor, I perioden 1987 til 1997 utgjorde denne lønnskomponenten hele 36 prosent av den samlede lønnsøkningen i perioden.

Etter å ha gått grundig inn i den danske reguleringsordningen, mener KS utvalgets forslag om å forsøke å justere på rekkefølgen i oppgjørene er et mer hensiktsmessig virkemiddel for å forbedre systemet for lønnsdannelse i Norge. KS deler utvalgets oppfatning av at en reguleringsordning vil kunne forsinke en tilbakevending av lønnsveksten til en balansert bane i situasjoner der reallønnsveksten har kommet ut av takt med produktivitetsutviklingen.

Halvdan Skard
Leder

Olav Ulleren
Administrerende direktør

Kopi : KR D